

IFRS valokeilassa

IFRS 18 Presentation and Disclosure in Financial Statements on julkaistu – Mitä jokaisen IFRS-tilinpäätösstandardeja soveltavan yhtiön tulisi nyt tehdä?

Toukokuu 2024

Sisältö

Johdanto	3
Mistä on kysymys?	3
Merkittävimmät muutokset	4
1. Tuloslaskelman rakenne	4
2. Tuloslaskelmaan liittyvät liitetiedot	5
3. Yhdistäminen ja erittely (“Aggregation and disaggregation”) – vaikuttaa sekä päälaskelmiin että tilinpäätöksen liitetietoihin	5
4. Muita muutoksia	5
Keihin uusi tilinpäätösstandardi vaikuttaa?	6
Milloin uutta tilinpäätösstandardia tulee soveltaa?	6
Mitä IFRS 18 -tilinpäätösstandardin käyttöönotto tarkoittaa käytännössä?	6
Liite – Havainnollistavia esimerkkejä	8
Keneltä saan lisätietoja?	11

Johdanto

International Accounting Standards Board (IASB) on julkaissut uuden IFRS 18 -tilinpäätösstandardin, joka käsittelee tilinpäätöksen esittämistä ja tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja. Uusi tilinpäätösstandardi tuo muutoksia ennen kaikkea tuloslaskelman esittämiseen. Merkittävimmät IFRS 18:n mukanaan tuomat muutokset liittyvät:

- tuloslaskelman rakenteeseen ja pakollisiin välisummiin
- vaatimukseen esittää liitetietoja tietyistä johdon määrittelemistä tunnusluvuista, joita tällä hetkellä raportoidaan tilinpäätöksen ulkopuolella ("management-defined performance measures") ja
- tietojen laajennettuihin yhdistämis- ja erittelykriteereihin, joita sovelletaan sekä päälaskelmiin että tilinpäätöksen liitetietoihin.

IFRS 18 korvaa olemassa olevan IAS 1 -standardin, joskin monet IAS 1:n periaatteet on säilytetty vähäisin muutoksin. IFRS 18 ei vaikuta erien kirjaamiseen tai arvostamiseen tilinpäätöksessä, mutta se saattaa muuttaa yhtiön nykyisin raportoimaa "Liikevoittoa tai -tappiota".

Uutta IFRS 18 -tilinpäätösstandardia tulee soveltaa 1.1.2027 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla ja sitä sovelletaan takautuvasti vertailutietoihin. IFRS 18:n edellyttämät muutokset esittämistapaan ja liitetietoihin todennäköisesti edellyttävät järjestelmä- ja prosessimuutoksia, joten yhtiöiden tulisi aloittaa valmistautuminen uuden tilinpäätösstandardin käyttöönottoon hyvissä ajoin.

Mistä on kysymys?

IASB julkaisi 9.4.2024 uuden tilinpäätösstandardin – IFRS 18 *Presentation and Disclosure in Financial Statements* – vastauksena sijoittajien huoleen yhtiöiden tulosraportoinnin vertailukelpoisuudesta ja läpinäkyvyydestä. IFRS 18:n uudet vaatimukset auttavat samankaltaisten yhtiöiden tulosraportoinnin vertailukelpoisuuden saavuttamisessa, erityisesti liittyen siihen, kuinka "liikevoitto tai -tappio" on määriteltä. Uudet liitetiedot tietyistä johdon määrittelemistä tunnusluvuista lisäävät myös raportoinnin läpinäkyvyyttä. Ohjeistus on myös selvästi aikaisempaa säännellympää, jotta asetettuihin tavoitteisiin päästään.

Huomioi, että IFRS 18 -tilinpäätösstandardia ei ole vielä suomennettu, joten tässä artikkelissa käyttämämme suomenkieliset termit voivat muuttua, kun tilinpäätösstandardin virallinen suomenkielinen käännös julkaistaan.

Merkittävimmät muutokset

1. Tuloslaskelman rakenne

IFRS 18 tuo mukanaan uuden rakenteen tuloslaskelmalle. Määritellyn rakenteen tavoitteena on vähentää tulosraportoinnin erilaisuutta ja auttaa näin tilinpäätöksen käyttäjiä ymmärtämään tuloslaskelman erien sisältöä sekä vertailemaan paremmin eri yhtiöiden tulosraportointia. Tuloslaskelman rakenne muodostuu luokista ("categories") ja vaadituista välisummista:

- a. **Luokat:** Tuloslaskelman erät tulee luokitella johonkin seuraavista viidestä luokasta: liiketoiminta, investoinnit, rahoitus, tuloverot ja lopetetut toiminnot. IFRS 18 sisältää ohjeistusta siitä, kuinka tapahtumat/transaktiot luokitellaan näihin luokkiin – kolme pääluokkaa ovat:

Liiketoiminta ("Operating")	Investoinnit ("Investing")	Rahoitus ("Financing")
Luokkaa ei ole määritelly IFRS 18:ssa, tämä on "jäännös" -luokka tuotoille ja kuluille, joita ei luokitella muihin luokkiin. Tämä sisältää tyypillisesti yhteisön pääliiketoiminnan tulokset.	Tämä luokka sisältää yleensä: <ul style="list-style-type: none"> osakkuus- ja yhteisyritysten tulokset rahavarojen tulokset omaisuuserät, jotka tuottavat tuottoa erikseen ja pitkälti muista voimavaroista riippumatta. 	Tämä luokka sisältää: <ul style="list-style-type: none"> kaikki tuotot ja kulut niistä veloista, jotka liittyvät vain rahoituksen hankkimiseen (kuten tyypilliset pankkilainat) korkokulut ja koron muutosten vaikutukset muista veloista ja varauksista (mm. eläkevelka, vuokrasopimukset).

IFRS 18 sisältää lisävaatimuksia yhteisöille, jotka tarjoavat rahoitusta asiakkaille (kuten pankit/luottolaitokset) tai joiden pääasiallisena liiketoimintana on sijoitustoiminta (esimerkiksi sijoitusyhteisö). Osa tuotoista ja kuluista, jotka IFRS 18:n yleisiä periaatteita sovellettaessa olisi tavallisesti luokiteltu investointien tai rahoituksen luokkaan, esitetään näiden yhteisöjen liiketoiminnan luokassa, jotta liikevoitto tai -tappio sisältää niiden pääliiketoimintaan liittyvät tuotot ja kulut.

- b. **Vaaditut välisummat:** IFRS 18 edellyttää, että yhteisöt esittävät tietyt loppusummat ja välisummat: suurin muutos liittyy liikevoiton tai -tappion pakolliseen esittämiseen. Muut vaadittavat välisummat ovat "Voitto tai tappio" ja "Voitto tai tappio ennen rahoitusta ja tuloveroja" joitain poikkeuksia lukuun ottamatta (esimerkiksi, kun pankin päätoimialana on myöntää rahoitusta ja se on huomioitu esitystavassa).

Näitä periaatteita havainnollistetaan liitteenä esitetyissä esimerkeissä.

2. Tuloslaskelmaan liittyvät liitetiedot

IFRS 18 edellyttää seuraavia tuloslaskelmaan liittyviä liitetietoja:

- a. **Johdon määrittelemät tunnusluvut** ("management-defined performance measures"): Johto voi määritellä omia tunnuslukuja, joita usein kutsutaan "vaihtoehtoisiksi tunnusluvuiksi" ("APM") tai "non-GAAP-tunnusluvuiksi". IFRS 18 määrittelee osan näistä yhteisön taloudelliseen tulokseen liittyvistä tunnusluvuista "johdon määrittelemiksi tunnusluvuiksi" ("MPM"). Nämä tunnusluvut ja niistä esitettävät tiedot tulee esittää tilinpäätöksessä koottuna yhteen liitetietoon, jonka tulee sisältää täsmäytyslaskelma MPM:n ja IFRS®-tilinpäätösstandardeissa määritellyn, kaikkein vertailukelpoisimman välisumman välillä. Tämä tuo käytännössä osan non-GAAP-tunnusluvuista osaksi tilinpäätöstä. IFRS 18 edellyttää, että MPM:ien täsmäytyslaskelmissa esitetään myös jokaisen täsmäytysterän osalta verovaikutus sekä vaikutus määräysvallattomien omistajien osuuteen, mikä on merkittävä muutos nykyiseen raportointikäytäntöön.
- b. **Toimintokohtaisen tuloslaskelman raportoiville yhtiöille liitetietovaatimuksia:** Yhteisöt esittävät liiketoiminnan kulut niiden luonteen ("kululajikohtaisesti"), toiminnan luonteen ("toimintokohtaisesti") tai näiden yhdistelmän mukaan. IFRS 18 sisältää aikaisempaa tarkempaa ohjeistusta, jonka avulla yhteisöjen tulee arvioida ja määrittää soveltuvin esittämistapa tosiasioiden ja olosuhteiden perusteella. Kun erät esitetään toimintokohtaisesti, on yhteisön esitettävä liitetiedoissa kululajikohtainen erittely tietyistä kuluista.

3. Yhdistäminen ja erittely ("Aggregation and disaggregation") – vaikuttaa sekä päälaskelmiin että tilinpäätöksen liitetietoihin

IFRS 18 sisältää aikaisempaa enemmän ohjeistusta yhdistämis- ja erittelyperiaatteista ja liiketapahtumien/erien ryhmittely perustuu jatkossa niiden yhteisiin ominaisuuksiin. Näitä periaatteita sovelletaan koko tilinpäätökseen ja niitä käytetään määriteltäessä, mitkä rivit/erät esitetään päälaskelmilla ja mitä tietoja esitetään liitetiedoissa.

4. Muita muutoksia

IFRS 18:n myötä esittämiseen ja tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tulee muita rajallisia muutoksia. Esimerkiksi IAS 7 Rahavirtalaskelmat muutetaan seuraavasti:

- a. "liikevoitto tai -tappio" määritellään lähtökohdaksi, kun yhteisö esittää liiketoiminnan rahavirrat käyttäen epäsuoraa esittämistapaa ja
- b. maksettujen ja saatujen korkojen sekä osinkojen esittämisvaihtoehdot poistetaan.

Keihin uusi tilinpäätösstandardi vaikuttaa?

IFRS 18 vaikuttaa kaikkiin IFRS-tilinpäätösstandardien mukaisesti raportoiviin yhteisöihin. Samat vaatimukset koskevat sekä listayhtiöitä että muita yhteisöjä, mukaan lukien MPM:ien tunnistaminen ja raportointi. Jatkossa tilinpäätösraportoijalla voi olla sekä IFRS-tilinpäätösstandardien mukaan raportoituja tunnuslukuja ("MPMs") että tilinpäätöksen ulkopuolella raportoituja vaihtoehtoisia tunnuslukuja.

Luokittelu tuloslaskelman luokkiin tehdään raportoivan yhteisön tasolla, joten luokittelussa voi olla eroja yksittäisen yhtiön tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen välillä.

Milloin uutta tilinpäätösstandardia tulee soveltaa?

Uusi tilinpäätösstandardi tulee voimaan 1.1.2027 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, mukaan lukien osavuositarkastukset. Aikaisempi soveltaminen on sallittua, kunhan EU ensin hyväksyy tilinpäätösstandardin sovellettavaksi. Uutta tilinpäätösstandardia on sovellettava takautuvasti, joten vertailutiedot on laadittava IFRS 18:n mukaisesti.

IFRS 18 edellyttää tilinpäätösstandardin käyttöönottovuonna täsmäytyslaskelmaa sen välillä, miten tuloslaskelma oli esitetty vertailukaudelta IAS 1:n mukaisesti ja miten se esitetään kuluvana vuonna IFRS 18:n mukaisesti. Täsmäytyslaskelmia edellytetään myös vertailukauden osavuositarkastuksissa. Täsmäytyslaskelmavaatimukset edellyttävät yhteisöiltä käytännössä tulosraportointia kahdella eri tavalla vertailuvuodelta tai -vuosilta (jos yhtiö raportoi useamman kuin yhden vertailukauden).

Mitä IFRS 18 -tilinpäätösstandardin käyttöönotto tarkoittaa käytännössä?

Ne yhteisöt, joiden nykyinen raportointi ei eroa huomattavasti IFRS 18:n vaatimuksista ja joilla tilinpäätösstandardin vaatima informaatio on helpommin saatavilla nykyisillä prosesseilla, ovat helpomman tehtävän edessä kuin muut yhteisöt. Meidän näkemyksemme mukaan ensimmäinen askel IFRS 18:n käyttöönotossa on tutustua uusiin vaatimuksiin ja analysoida:

- Mitä eroja on yhtiön nykyisen esittämistavan ja IFRS 18:n vaatimusten välillä sekä konserni- että tytäryhtiötasolla
- Tuottaako raportointi jo tarvittavat tiedot vai pitääkö IFRS 18:n tarkoituksiin tuottaa uutta tietoa (esim. granulaariset tiedot kuluista, eri toiminnoille allokoitut kululajit, valuuttakurssierot, johdannaiset, korkotuotot ja -kulut, johdon määrittelemiin tunnuslukuihin liittyvät verot ja täsmäytykset)
- Tuottaako raportointi johdonmukaisesti samaa tietoa kaikista tytäryhtiöistä

Yhdistämistä ja erittelyä koskevat ohjeet muuttuvat ja ovat aikaisempaa tiukempia. Tämä edellyttää, että tilinpäätösraportoijat käyvät läpi tilikarttansa ja arvioivat, onko niiden nykyinen esitystapa edelleen asianmukainen vai tuleeko raportoijien tehdä tosiasiallisia muutoksia siihen tapaan, jolla tiedot on

ryhmitelty ja esitetty päälaskelmilla. Lisäksi tuloslaskelman rakenteen muutokset ja tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja koskevat lisävaatimukset todennäköisesti johtavat siihen, että raportoiijat joutuvat jopa tekemään merkittäviä muutoksia järjestelmiinsä ja tilikarttoihinsa.

Kunhan tilinpäätösstandardin mukainen tuloslaskelman esittämistapa on mallinnettu, kaikkien yhtiöiden pitää joka tapauksessa miettiä, miten yhtiön tilikartta linkitetään uudelleen tilinpäätökseen etenkin tuloslaskelman ja siihen liittyvien liitetietojen osalta. Tätä tarkoitusta varten yhtiöiden tulee uudelleen järjestää tilinpäätöksen raportointijärjestelmä (final mile -raportointi), eli linkittää tilikartta ja muut raportit vastaamaan uutta esittämistapaa, tai varsinaisen järjestelmän puuttuessa tehdä tarvittavat toimenpiteet manuaalisiin tilinpäätöslaskelmiin.

Kun MPM:t tulevat tilintarkastuksen piiriin, on erittäin tärkeää, että ne voidaan johdonmukaisesti määrittää esimerkiksi kustannuspaikkojen tai projektikoodien avulla. MPM:ien tunnistaminen voi olla vaikeaa, ja tilintarkastajat saattavat edellyttää yhtiöiltä tunnuslukujen raportointiin parempia, dokumentoituja prosesseja ja kontroleja, jotta esitettyjen tietojen täydellisyyttä on mahdollista arvioida osana tilinpäätöstarkastusta. Yhtiöllä täytyy olla prosessien ja kontrollien lisäksi selkeä ohjeistus, jolla MPM:t pystytään tunnistamaan, tuottamaan ja täsmäyttämään lähimpään tuloslaskelmassa esitettyyn välisummaan.

IFRS 18 ei koske ainoastaan ulkoista taloudellista raportointia, vaan ulottuu myös johdon raportointiin, kuten budjetointiin ja ennustamiseen. Yhteisöjen on ymmärrettävä, mihin sopimukseen (kuten lainaehtoihin) IFRS-tilinpäätösraportoinnin muutoksella on vaikutusta, ja selvitettävä, miten sopimukset toimivat tilanteissa, joissa on viittauksia aikaan ennen IFRS 18. Työntekijöiden kompensatioon uudella tilinpäätösstandardilla on todennäköisesti myös vaikutuksia. Esimerkiksi useiden työntekijöiden tavoitteissa tai palkitsemisjärjestelyissä saatetaan määritellä tavoitteeksi liikevoittotaso, mutta IFRS 18:n käyttöönoton jälkeen liikevoiton sisältö ja siten tavoiteltu taso voi muuttua.

Viestintä ja koulutus läpi eri sidosryhmien sekä tietenkin käyttöönottoprojektin johtaminen ovat avainasemassa projektin onnistumisen kannalta. IFRS 18:n käyttöönottoa kannattaa alkaa suunnitella jo tässä vaiheessa, ja etenkin yhteisöiden, joiden on hankala muuttaa järjestelmien konfiguraatiota jälkikäteen, olisi hyvä olla valmiina ennen vuoden 2025 loppua.

Liite – Havainnollistavia esimerkkejä

1) Havainnollistava esimerkki perustuloslaskelmasta (liiketoiminnan kulut esitetty toiminnoittain)

Tuloslaskelman rivi	Valuutta / yksikkö	Luokka
Tuotot	X	Liiketoiminta
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	(X)	
Bruttokate	X	
Myynnin kulut	(X)	
Yleiset ja hallinnon kulut	(X)	
Tutkimus- ja kehityskulut	(X)	
Liikevoitto	X	Vaadittu välisumma
Osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	X	Investoinnit
Korkotuotot rahavaroista	X	
Voitto ennen rahoitusta ja veroja	X	Vaadittu välisumma
Lainojen korkokulut	(X)	Rahoitus
Muiden velkojen korkokulut	(X)	
Voitto ennen veroja	X	
Tuloverot	(X)	Tuloverot
Jatkuvien toimintojen voitto	X	
Tappio lopetetuista toiminnoista	(X)	Lopetetut toiminnot
Tilikauden voitto	X	Vaadittu välisumma

2) Havainnollistava esimerkki tuloslaskelmasta – vakuutusyhtiö

Tuloslaskelman rivi	Valuutta / yksikkö	Luokka	
Vakuutusmaksutuotot	X	Liiketoiminta	
Vakuutuspalvelukulut	(X)		
Vakuutuksenottajana tehtyjen jälleenvakuutus sopimusten nettokulut	(X)		
Vakuutuspalvelutulos	X		
Efektiviisen koron menetelmää käyttäen lasketut korkotuotot	X		
Osingot ja rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset	X		
Luottotappiot	(X)		
Rahoituskulut myönnettyistä jälleenvakuutus sopimuksista	(X)		
Rahoitustuotot vakuutuksenottajana tehdyistä jälleenvakuutus sopimuksista	X		
Nettorahoitustulos	X		
Muut kulut	(X)		
Liikevoitto	X		Vaadittu välisumma
Osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	X		Investoinnit
Voitto ennen rahoitusta ja veroja	X		Vaadittu välisumma
Lainojen ja eläkevelkojen korkokulut	(X)	Rahoitus	
Voitto ennen veroja	X		
Tuloverot	(X)	Tuloverot	
Tilikauden voitto	X	Vaadittu välisumma	

3) Havainnollistava esimerkki tuloslaskelmasta – investointi- ja vähittäispankki

Tuloslaskelman rivi	Valuutta / yksikkö	Luokka	
Efektiiivisen koron menetelmää käyttäen lasketut korkotuotot	X	Liiketoiminta	
Korkokulut	(X)		
Korkokate	X		
Palkkiotuotot	X		
Palkkiokulut	(X)		
Nettopalkkiotuotot	X		
Nettotuotot kaupankäyntitarkoituksessa pidetyistä varoista ja -veloista	X		
Sijoitustoiminnan nettotuotot, mukaan lukien rahavarat	X		
Luottotappiot	(X)		
Työsuhde-etuudet	(X)		
Poistot	(X)		
Liikevoitto	X		Vaadittu välisumma
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta	X		Investoinnit ja rahoitus - ei-pääliiketoiminta
Eläkevelkojen ja vuokrasopimusten korkokulut	(X)		
Voitto ennen veroja	X		
Tuloverot	(X)	Tuloverot	
Tilikauden voitto	X	Vaadittu välisumma	

Keneltä saan lisätietoja?

IFRS 18 -tilinpäätösstandardin soveltaminen

Netta Mikkilä, Partner, netta.mikkila@pwc.com,
020 787 7386

Helka Ivaska, helka.ivaska@pwc.com, 020 787 7343

Ville Toivonen, ville.toivonen@pwc.com, 020 787 8114

Käyttöönottoon liittyvät käytännön kysymykset

Risto Korpi, risto.korpi@pwc.com, 020 787 7695

Maija Ollila, maija.ollila@pwc.com, 020 787 7881

Järjestelmät, prosessit ja kontrollit

Krister Saarelainen, krister.saarelainen@pwc.com,
020 787 8204

Outi Naamanka, outi.naamanka@pwc.com, 020 787 7507

Tutustu lisää palveluihimme [verkkosivuillamme!](#)

This publication has been prepared for general guidance on matters of interest only, and does not constitute professional advice. You should not act upon the information contained in this publication without obtaining specific professional advice. No representation or warranty (express or implied) is given as to the accuracy or completeness of the information contained in this publication, and, to the extent permitted by law, PricewaterhouseCoopers Oy, its members, employees and agents do not accept or assume any liability, responsibility or duty of care for any consequences of you or anyone else acting, or refraining to act, in reliance on the information contained in this publication or for any decision based on it.

© 2024 PricewaterhouseCoopers Oy. All rights reserved. Not for further distribution without the permission of PwC. "PwC" refers to the network of member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL), or, as the context requires, individual member firms of the PwC network. Each member firm is a separate legal entity and does not act as agent of PwCIL or any other member firm. PwCIL does not provide any services to clients. PwCIL is not responsible or liable for the acts or omissions of any of its member firms nor can it control the exercise of their professional judgment or bind them in any way. No member firm is responsible or liable for the acts or omissions of any other member firm nor can it control the exercise of another member firm's professional judgment or bind another member firm or PwCIL in any way.

